

The Relationship Between Cultural Capitals and Identity Crisis Mediated by Generation Gap

Farideh Amini¹ , Azarmi Dokht Rezaee² , Maryam Zarnaghash³ , and Maryam Koresh Nia⁴

1. Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. Email: f.amini2235@iau.ac.ir

2. Corresponding Author, Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

Email: rezaie@miau.ac.ir

3. Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. Email: mzarnaghash@miau.ac.ir

4. Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. Email: ma.kouroushnia@iau.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received 28 September 2025

Received in revised form 28
November 2025

Accepted 02 January 2026

Available online 12 January
2026

Keywords:

Cultural Capital,
Identity Crisis,
Generational Gap, Adolescents

ABSTRACT

Objective: The present study aimed to investigate the relationship between cultural capital and identity crisis, with a focus on the mediating role of the generational gap.

Method: This study is applied in terms of purpose and employs a descriptive-correlational design for data collection. The statistical population comprised 350 students from Shiraz University, selected through a multi-stage cluster random sampling method. Data collection instruments included Sahami's Cultural Capital Questionnaire (2008), Nabavi's Generational Differences Questionnaire (2003), and Ahmadi's Identity Crisis Questionnaire (1997). The collected data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and regression analysis.

Results: The findings indicated that cultural capital did not have a significant direct relationship with identity crisis. Regarding the components of the generational gap, low participation and recreational dissonance showed a significant negative relationship with identity crisis, while value dissonance and taste dissonance demonstrated a significant positive relationship with identity crisis. Furthermore, cultural capital, through the mediating role of the value dissonance component of the generational gap, had a significant negative indirect effect on identity crisis.

Conclusions: Based on the research findings, reducing the generational gap can lead to a decrease in identity crisis.

Cite this article: Amini, M., Rezaee, A. D., Zarnaghash, M., & Koresh Nia, M. (2026). The Relationship Between Cultural Capitals and Identity Crisis Mediated by Generation Gap. *New Research in Islamic Humanities Studies*, 4 (Special Issue), 1-17. <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1389>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights.

Publisher: Lorestan University.

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1389>

Introduction

The present study investigates the relationship between cultural capital and identity crisis in adolescents, with a focus on the mediating role of the generational gap. Identity formation constitutes one of the fundamental stages of human development, the successful navigation of which leads to psychological well-being and social competence, whereas failure in this process may result in identity crises and psychosocial maladjustment.

In recent decades, profound transformations within the family structure, technological advancements, and media evolution have rendered identity a fluid and multifaceted phenomenon. Contemporary adolescents are increasingly exposed to diverse and sometimes conflicting values and lifestyles, presenting both novel opportunities and identity-related threats.

Cultural capital encompassing knowledge, skills, educational attainment, and access to cultural resources may serve a protective function against identity crisis. Adolescents possessing rich cultural capital demonstrate greater resilience when confronting developmental challenges. Furthermore, the family, as the primary agent of socialization, plays a crucial role in healthy identity formation through cohesion, emotional support, and effective intergenerational communication.

The generational gap refers to value-based and attitudinal discrepancies between generations, which have widened with accelerated social change and the proliferation of digital technologies. This gap can exacerbate adolescents' identity vulnerability and is associated with identity crisis, psychological alienation, and the adoption of maladaptive identity styles.

Existing national and international research has corroborated the complex interrelationships among these factors. The present study aims to examine the mediating role of the generational gap in the relationship between cultural capital and identity crisis, seeking to identify the key components of this gap while investigating the roles of family dynamics, cultural transmission processes, and the digital environment. The findings are expected to inform families, counselors, and policymakers in designing effective preventive interventions.

Method

This study is applied in terms of purpose and employs a descriptive-correlational design for data collection. The statistical population comprised 350 students from Shiraz University, selected through a multi-stage cluster random sampling method. Data collection instruments included Sahami's Cultural Capital Questionnaire (2008), Nabavi's Generational Differences Questionnaire (2003), and Ahmadi's Identity Crisis Questionnaire (1997). The collected data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and regression analysis.

Results

The findings indicated that cultural capital did not have a significant direct relationship with identity crisis. Regarding the components of the generational gap, low participation and recreational dissonance showed a significant negative relationship with identity crisis, while value dissonance and taste dissonance demonstrated a significant positive relationship

with identity crisis. Furthermore, cultural capital, through the mediating role of the value dissonance component of the generational gap, had a significant negative indirect effect on identity crisis.

Conclusions

The present study aimed to investigate the relationship between cultural capital and identity crisis, examining the mediating role of the generational gap among university students. The findings indicated that cultural capital does not exert a direct significant effect on identity crisis; however, it indirectly and significantly influences identity crisis through the reduction of value dissonance one of the dimensions of the generational gap.

The results revealed that among the components of the generational gap:

Low participation and recreational dissonance demonstrated a significant negative relationship with identity crisis.

Value dissonance and taste dissonance exhibited a significant positive relationship with identity crisis.

Value dissonance, as the most salient component, played a significant mediating role in the relationship between cultural capital and identity crisis.

In other words, cultural capital can contribute to intergenerational cohesion by mitigating value-based discrepancies between generations, thereby reducing the intensity of identity crisis. This finding aligns with Bourdieu's theory of cultural capital, Erikson's conceptualization of identity crisis, and the symbolic interactionist perspective. The limitations of this study included restricted sampling, reliance on self-report data collection methods, and the dynamic nature of the generational gap variable. Based on the findings, strengthening cultural capital, promoting intergenerational dialogue, and designing supportive programs for groups at risk of identity crisis are recommended. All phases of the research were conducted in accordance with ethical principles and with the informed consent of the participants.

Author Contributions

All authors contributed equally to the conceptualization of the article and writing of the original and subsequent drafts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank the anonymous reviewers for their insightful comments and constructive feedback, which significantly improved the quality of this manuscript. We also extend our gratitude to our colleagues for their valuable discussions and technical support throughout this research.

Ethical Considerations

The authors strictly adhered to the highest standards of research integrity. The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and any other form of scientific misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

ارتباط سرمایه‌های فرهنگی بر بحران هویت با واسطه‌گری شکاف نسلی

فریده امینی^۱، آذرمیدخت رضایی^۲ ✉، مریم زرنقاش^۳، مریم کورش نیا^۴

۱. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: f.amini2235@iau.ac.ir
۲. نویسنده مسئول، گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: rezaie@miau.ac.ir
۳. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: mzarnaghash@miau.ac.ir
۴. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: ma.kouroushnia@iau.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

<p>هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سرمایه‌های فرهنگی با بحران هویت، با نقش واسطه‌گری شکاف نسلی انجام شده است.</p> <p>روش پژوهش: این مطالعه از لحاظ هدف، کاربردی و از منظر جمع‌آوری داده‌ها، از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری شامل ۳۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه شیراز بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه سرمایه‌های فرهنگی سه‌گانه (۲۰۰۸)، پرسشنامه سنجش تفاوت‌های نسلی نبوی (۱۳۸۲) و پرسشنامه بحران هویت احمدی (۱۳۷۶) بود. داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون مورد بررسی قرار گرفت.</p> <p>یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که سرمایه‌های فرهنگی رابطه معناداری با بحران هویت ندارد. در میان مؤلفه‌های شکاف نسلی، مؤلفه‌های مشارکت پایین و ناهمسویی تفریحی با بحران هویت رابطه منفی معنادار، و مؤلفه‌های ناهمسویی ارزشی و ناهمسویی سلاقی رابطه مثبت معنادار داشتند. همچنین، سرمایه‌های فرهنگی با نقش واسطه‌ای مؤلفه ناهمسویی ارزشی شکاف نسلی، به صورت منفی و معنادار بر بحران هویت تأثیر گذاشت.</p> <p>نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج پژوهش، کاهش شکاف نسلی می‌تواند منجر به کاهش بحران هویت شود.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی،</p> <p>تاریخچه مقاله:</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۰۶</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۹/۰۷</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۲</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۲۲</p> <p>کلیدواژه‌ها: سرمایه‌های فرهنگی، بحران هویت، شکاف نسلی، نوجوانان</p>
--	---

استناد: امینی، فریده؛ رضایی، آذرمیدخت؛ زرنقاش، مریم و مریم کورش نیا. (۱۴۰۴). ارتباط سرمایه‌های فرهنگی بر بحران هویت با واسطه‌گری شکاف نسلی. *پژوهش‌های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی*. (ویژه‌نامه) ۴، ۱-۱۷. <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1389>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه لرستان.

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1389>

مقدمه

هویت‌یابی یکی از بنیادی‌ترین و حساس‌ترین مراحل رشد انسان است که شکل‌گیری آن نقشی حیاتی در سلامت روان، کارآمدی اجتماعی و ساختن افق‌های آینده فرد و جامعه ایفا می‌کند. (Erikson, 1968; Schwartz et al., 2013) مطابق با رویکردهای رشد روان‌شناختی، موفقیت در هویت‌یابی پیامدهای مثبت بسیاری همچون افزایش احساس معنا و هدف، سلامت روانی، توانایی حل مسئله، شایستگی اجتماعی و دستیابی به خودباوری واقعی به همراه دارد، در حالی که ناکامی در این روند می‌تواند به خلق بحران‌های وجودی، سردرگمی، بحران نقش و آسیب‌های فراوان اجتماعی و شخصی بیانجامد (Kroger, 2017; Arnett, 2022).

در چند دهه اخیر، تحولات ژرف در ساختار خانواده، پویای‌های جایگاه نسل‌ها، تغییرات ارزش‌ها و همچنین تحولات فناورانه و رسانه‌ای، هویت را به قلمرویی سیال و چندبعدی تبدیل کرده است. به ویژه با گسترش رسانه‌های نوین و فضای مجازی، نسل نوجوان بیش از هر زمان دیگری در معرض ارزش‌ها، باورها و سبک‌های زیست ناهمگون و گاه متعارض قرار گرفته است (Twenge, 2019; Tolstikhova et al., 2021). این شرایط باعث شده نوجوانان هم‌زمان هم با فرصت‌هایی تازه برای رشد، تعامل و ابراز وجود و هم با تهدیداتی همچون گمنامی، فشار برای همانندسازی سریع و سرگشتگی شرایط هویتی روبه‌رو شوند (Arnett, 2022).

نوجوانان در هر جامعه نه تنها به‌عنوان سرمایه‌های بالقوه‌ی توسعه آینده تلقی می‌شوند، بلکه بازیگران اصلی تحولات اجتماعی و فرهنگی معاصرند (Yunus et al., 2018). بنابراین، شناسایی و تبیین سازوکارهای موثر بر فرآیند هویت‌یابی و عوامل حفاظتی یا آسیب‌زا پیرامون آن، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. هویت‌یابی نوجوانان در مسیر تکوین روانی-اجتماعی خود، دائماً تحت تاثیر تعاملات خانوادگی، اجتماعی، تجربیات آموزشی و نیز سرمایه‌های فرهنگی قرار دارد.

سرمایه فرهنگی، مفهومی کلیدی در جامعه‌شناسی مدرن، به مجموعه دارایی‌های نمادین فرد نظیر سطح تحصیلات، آگاهی‌ها، مهارت‌ها، عادات ذهنی و دسترسی به منابع فرهنگی اطلاق می‌شود (Bourdieu, 1986). این سرمایه هم در بستر خانواده و هم از طریق نظام آموزشی و کنش متقابل اجتماعی توسعه می‌یابد و می‌تواند بر استحکام یا شکنندگی هویت نوجوانان تاثیر معنادار داشته باشد. نوجوانان دارای سرمایه فرهنگی غنی، معمولاً انعطاف‌پذیری بیشتری در مواجهه با چالش‌های رشدی داشته و کمتر مستعد بحران هویت، انحراف‌پذیری یا بی‌هویتی می‌شوند. (Schwartz et al., 2013; Tolstikhova et al., 2021)

در سوی دیگر، خانواده به‌عنوان نخستین و اصلی‌ترین کانون جامعه‌پذیری، نقشی بی‌بدیل در انتقال ارزش‌ها، هنجارها و سرمایه‌های نمادین ایفا می‌کند (Choi, 2012). روابط مستحکم، حمایت‌گری عاطفی و انسجام درون خانوادگی باعث ایجاد امنیت روانی، احساس تعلق، ارتقای عزت نفس نوجوان و افزایش توانمندی او در هویت‌یابی صحیح می‌شود. (Schwartz et al., 2013) از سوی دیگر، ضعف انسجام خانوادگی یا نبود گفت‌وگوی مؤثر، می‌تواند زمینه‌ساز بروز تعارضات نسلی و گرایش نوجوان به جریان‌های متعارض باشد. (Mohedd, 1398; Twenge, 2019)

هم‌زمان با این تحولات، شکاف نسلی - یعنی فاصله و ناهمخوانی ارزشی یا نگرشی میان نسل‌ها - از مسائل جدی جوامع معاصر به‌شمار می‌رود. (Twenge, 2019; Arnett, 2022) در گذشته شکاف نسلی بیشتر بر تفاوت نگرش‌ها و رفتارهای والدین و فرزندان دلالت داشت، اما امروزه با شتاب تغییرات اجتماعی و تسریع ورود فناوری‌های دیجیتال به زیست‌جهان نوجوانان، دامنه و عمق این شکاف به مراتب افزایش یافته است. (Tolstikhova et al., 2021) کاهش انسجام یا اعتماد متقابل میان والدین و نوجوانان می‌تواند آسیب‌پذیری هویتی را دوچندان کند و همان‌طور که پژوهش‌های معتبر نشان داده‌اند، این عامل اغلب با بروز سطح بالاتر بحران هویت، احساس غربت روان‌شناختی، و حتی مقبولیت بیشتر سبک‌های هویتی ناسازگار همراه است. (Arnett, 2022; Schwartz et al., 2013)

پژوهش‌های گوناگون داخلی و بین‌المللی این پیوند و تأثیرات پیچیده را تأیید می‌کنند. به‌طور نمونه، عوض‌زاده (۱۴۰۱) بر نقش ارزش‌های دینی و شکاف نسلی در بحران هویت دانشجویان ایرانی تأکید کرده است. موحد (۱۳۹۸) نشان داده که سرمایه فرهنگی و اجتماعی با شکاف نسلی رابطه معکوس معناداری دارد. پژوهش مایسا و همکاران (۲۰۱۶) نیز بر اثرات مثبت مشارکت نوجوانان

در رسانه های اجتماعی و کاهش فاصله نسل ها در جهت مشارکت مدنی تاکید دارد. از منظر جهانی، مطالعاتی مانند تولستیکو و همکاران (۲۰۲۱) دگرگونی های سرمایه فرهنگی نوجوانان نسل Z در فرایند اجتماعی شدن دیجیتال را تبیین می کنند. با توجه به این زمینه نظری و مطالعاتی، پژوهش حاضر در پی آن است تا ضمن بررسی تاثیر سرمایه فرهنگی بر بحران هویت نوجوانان، نقش واسطه ای شکاف نسلی را نیز واکاوی کند. تاکید پژوهش بر این است که آیا بهبود سرمایه فرهنگی می تواند آثار سوء شکاف نسلی را بر سلامت هویتی کاهش دهد و چه مؤلفه هایی از شکاف نسلی بیشترین نقش را در این فرایند ایفا می کنند. همچنین، نقش خانواده، شیوه های انتقال فرهنگی، انسجام و گفت و گوی میان نسلی و نحوه ارتباط نوجوانان با محیط دیجیتال در این مسیر مد نظر است. انتظار می رود یافته های این پژوهش، ضمن تقویت ادبیات نظری، برای خانواده ها، مشاوران، سیاست گذاران حوزه آموزش و سلامت روان، در تدوین مداخلات پیشگیرانه و ارتقای سلامت روانی - اجتماعی جوانان، راهگشا باشد.

روش شناسی

این پژوهش به شیوه توصیفی-همبستگی و با هدف بررسی رابطه میان سرمایه های فرهنگی و بحران هویت با نقش واسطه گری شکاف نسلی انجام شد. جامعه آماری تحقیق را کلیه دانشجویان دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل دادند. از میان جامعه آماری، نمونه ای به حجم ۳۵۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چندمرحله ای انتخاب شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه سرمایه فرهنگی سهامی، پرسشنامه بررسی میزان تفاوت میان نسل والدین و فرزندان (شکاف نسلی نبوی) و پرسشنامه بحران هویت احمدی استفاده شد. روایی پرسشنامه ها توسط اساتید و خبرگان تأیید گردید و پایایی آن ها نیز با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مورد اطمینان قرار گرفت. در پژوهش حاضر به منظور گردآوری داده ها از پرسشنامه های ذیل استفاده شد: پرسشنامه سرمایه های اجتماعی و فرهنگی سهامی (۲۰۰۸): برای سنجش سرمایه های اجتماعی و فرهنگی، از پرسشنامه استاندارد سهامی (۲۰۰۸) استفاده شد. مشخصات این پرسشنامه ها عبارت اند از:

سرمایه اجتماعی این ابزار شامل ۲۰ گویه و چهار بعد «اعتماد درون گروهی»، «اعتماد برون گروهی»، «شبکه اجتماعی» و «مشارکت اجتماعی» است. سهامی پایایی پرسشنامه سرمایه اجتماعی را با آلفای کرونباخ بالاتر از ۷۰٪ گزارش کرده است. پایایی این ابزار در مطالعه حاضر از طریق آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شد که برای نمره کل سازه، مقدار ۸۴٪ به دست آمد که نشان دهنده پایایی مناسب ابزار است.

سرمایه فرهنگی این بخش ۱۱ گویه دارد و شامل سه بعد «معلومات کسب شده»، «عینیت یافته های فرهنگی» و «اشکال نهادینه شده» است. سهامی پایایی این ابزار را نیز با آلفای کرونباخ ۸۱٪ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر، شاخص آلفای کرونباخ ۸۹٪ به دست آمد که مطلوب و قابل قبول ارزیابی می شود.

پرسشنامه شکاف نسلی نبوی (۱۳۸۲): این پرسشنامه توسط سیدمحمدحسین نبوی در جهاد دانشگاهی تهران تدوین شده و شامل ۳۵ گویه و ۹ بعد است: ارزش های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کلی، هنجارهای ازدواج و خانواده، فعالیت های مذهبی، هنجارهای رفتاری و نگرش. نسخه مورد استفاده در این پژوهش به بخش فرزندان محدود شده و دارای ۱۷ گویه است. پایایی مقیاس شکاف نسلی با آلفای کرونباخ ۸۹٪ به دست آمد که نشانگر قابلیت اعتماد کافی است.

پرسشنامه بحران هویت احمدی (۱۳۷۶): به منظور سنجش بحران هویت، از پرسشنامه احمدی (۱۳۷۶) استفاده شد که دارای ۴۰ گویه و شیوه نمره گذاری لیکرتی است. این پرسشنامه در پژوهش های متعدد، ضرایب اعتبار بین ۷۱٪ تا ۸۵٪ را به دست آورده است (ساعتچی و همکاران، ۱۳۹۵). پایایی در پژوهش حاضر نیز با آلفای کرونباخ ۷۶٪ تأیید شده است که نشان دهنده اعتبار کافی ابزار است.

پس از جمع آوری داده ها، تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی روابط مستقیم متغیرها انجام شد. همچنین برای سنجش نقش واسطه ای شکاف نسلی در ارتباط بین سرمایه فرهنگی و بحران هویت از تحلیل رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر بهره گرفته شد. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزارهای آماری انجام شد. در تمامی مراحل پژوهش، اصول اخلاقی از قبیل رعایت محرمانگی و رضایت آگاهانه شرکت کنندگان رعایت گردید.

یافته ها

ابتدا ویژگی‌های دموگرافیک شرکت‌کنندگان گزارش شده و سپس به بررسی روابط میان متغیرهای اصلی پژوهش شامل سرمایه‌های فرهنگی، شکاف نسلی و بحران هویت پرداخته شده است. همچنین نقش واسطه‌ای شکاف نسلی در ارتباط میان سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج آماری ارائه شده در ادامه، تصویری روشن از وضعیت متغیرها و فرضیات مطرح شده را به دست می‌دهد.

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک نمونه

متغیر دموگرافیک	سطوح	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۲۷	۱.۳۶
	زن	۲۲۳	۹.۶۳
تحصیلات	لیسانس	۲۶۹	۱.۷۷
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۸۱	۹.۲۲

با توجه به جدول شماره ۱، از نظر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، توزیع جنسیتی شرکت‌کنندگان به گونه‌ای بود که ۱۲۷ نفر (۱/۳۶ درصد) مرد و ۲۲۳ نفر (۹/۶۳ درصد) زن بودند، که نشان دهنده غلبه نسبی شرکت‌کنندگان زن در نمونه پژوهش است. از لحاظ تحصیلات، اکثریت نمونه را دانشجویان مقطع لیسانس با ۲۶۹ نفر (۱/۷۷ درصد) تشکیل دادند و ۸۱ نفر (۹/۲۲ درصد) نیز در مقطع کارشناسی ارشد و بالاتر مشغول به تحصیل بودند.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در آزمودنی‌ها

نقش متغیر	عامل کلی	مقیاس	میانگین	انحراف معیار
برون زاد	سرمایه فرهنگی	نمره کل	۲۹.۴۳	۴.۱۰
	بحران هویت	نمره کل	۹۴.۱۳	۴.۴
میانجی	شکاف نسلی	نمره کل	۰.۱۵۶	۳.۹
	مشارکت پایین	نمره کل	۸۰.۳۰	۲.۳
	تحصیلات پایین	نمره کل	۲۱.۹	۷.۲
	ناهمسویی ارزشی	نمره کل	۷۶.۷	۵.۲
	ناهمسویی تفریحی	نمره کل	۵۵.۵	۴.۲
	ناهمسویی سلايق	نمره کل	۷۱.۹	۴.۲
	صمیمیت پایین	نمره کل	۹۵.۹	۷.۲

مطابق جدول ۲، متغیر سرمایه فرهنگی به عنوان عامل برون‌زاد با میانگین ۲۹/۴۳ و انحراف معیار ۴/۱۰ گزارش شده است که بیانگر سطح نسبتاً مطلوب سرمایه فرهنگی در بین شرکت‌کنندگان است. متغیر بحران هویت به عنوان عامل درون‌زاد، میانگین ۹۴/۱۳ و انحراف معیار ۴/۴ را نشان می‌دهد که نمایانگر پراکندگی نسبتاً کم این متغیر میان نمونه است.

متغیر واسطه‌ای شکاف نسلی با میانگین ۰.۱/۵۶ و انحراف معیار ۳/۹ برآورد شده که سطح متوسطی از احساس شکاف میان نسل‌ها را در نمونه نشان می‌دهد. علاوه بر آن، مؤلفه‌های مختلف شکاف نسلی نیز به تفکیک مورد سنجش قرار گرفته‌اند: مشارکت پایین (۸۰/۱۳ ± ۲/۳)، تحصیلات پایین (۲۱/۹ ± ۷/۲)، ناهم‌سویی ارزشی (۷۶/۷ ± ۵/۲)، ناهم‌سویی تفریحی (۵۵/۵ ± ۴/۲)، ناهم‌سویی سلايق (۷۱/۹ ± ۴/۲) و صمیمیت پایین (۹۵/۹ ± ۷/۲). میانگین‌ها و انحراف معیارهای هر مؤلفه بیانگر وضعیت کلی و پراکندگی پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در هریک از ابعاد مذکور است.

جدول ۳. برآورد ضرایب استاندارد اثرات مستقیم در مدل

مسیر	اثر مستقیم	P
سرمایه فرهنگی ← ناهمسویی ارزشی	-۰.۲۹ ***	۰.۰۰۰۱
مشارکت پایین ← بحران هویت	-۰.۱۷ **	۰.۰۰۰۱
ناهمسویی ارزشی ← بحران هویت	۰.۱۳ **	۰.۰۱
ناهمسویی تفریحی ← بحران هویت	-۰.۲۲ ***	۰.۰۰۰۱
ناهمسویی سلاقی ← بحران هویت	۰.۱۰ *	۰.۰۳

* P<0.05, ** P<0.001

جدول ۳، ضرایب استاندارد اثرات مستقیم میان متغیرهای مدل پژوهش را همراه با میزان معناداری (P-value) نشان می‌دهد و تفسیر دقیق مسیرهای تأثیرگذاری متغیرها را در مدل ساختاری پژوهش فراهم می‌سازد. نتایج این برآورد بر اساس روش تحلیل مسیر/مدل‌یابی معادلات ساختاری به‌دست آمده است.

در این جدول، مسیر سرمایه فرهنگی به ناهمسویی ارزشی دارای ضریب استاندارد منفی و معنادار ($P < 0.001$, $\beta = -0.29$) است؛ به این معنا که افزایش سرمایه فرهنگی با کاهش ناهمسویی ارزشی بین نسل‌ها همراه می‌باشد. به عبارت دیگر، هر چه دانشجویان از سرمایه فرهنگی بالاتری برخوردار باشند، میزان اختلاف ارزشی آن‌ها با والدین (ناهمسویی ارزشی) کمتر خواهد بود.

مطابق نتایج حاصل در جدول ۳، در مسیر مؤلفه‌های شکاف نسلی به بحران هویت، یافته‌ها عبارتند از:

مشارکت پایین با ضریب منفی و معنادار ($P < 0.001$, $\beta = -0.17$)، بر بحران هویت اثرگذار است؛ این یافته بیانگر آن است که با کاهش میزان مشارکت (در خانه یا اجتماع)، شدت بحران هویت افزایش می‌یابد (یا بالعکس، افزایش مشارکت می‌تواند از شدت بحران هویت بکاهد. همچنین ناهمسویی ارزشی با ضریب مثبت و معنادار ($P = 0.01$, $\beta = 0.13$) ارتباط مستقیمی با بحران هویت دارد؛ به این معنا که هر چه اختلاف ارزش‌ها بین نسل‌ها بیشتر باشد، میزان بحران هویت نیز افزایش می‌یابد. نتایج نشان داد ناهمسویی تفریحی نیز ضریب منفی و معنادار ($P < 0.001$, $\beta = -0.22$) را نشان می‌دهد؛ یعنی هرچه تفاوت در علایق تفریحی بین نسل‌ها کمتر باشد (هماهنگی بیشتر باشد)، بحران هویت هم کاهش می‌یابد. از سوی دیگر ناهمسویی سلاقی ضریب مثبت و معنادار ($P = 0.01$, $\beta = 0.10$)، دارد که دلالت بر آن دارد که افزایش تفاوت سلاقی نیز، هر چند با شدت کمتر، با افزایش بحران هویت ارتباط دارد.

به‌طور کلی نتایج این جدول بیانگر آن است که سرمایه فرهنگی به‌طور غیرمستقیم با بحران هویت مرتبط است و نقش آن عمدتاً از طریق کاهش ناهمسویی ارزشی ظاهر می‌شود، در حالی که ابعاد مختلف شکاف نسلی (مشارکت، ارزش‌ها، تفریحات و سلاقی) هر یک اثر مستقیمی بر بحران هویت دارند. جهت نتیجه‌گیری، می‌توان گفت تقویت سرمایه فرهنگی و کاهش ابعاد ناهمسویی درون خانواده به‌ویژه در زمینه ارزش‌ها و سلاقی، نقش مهمی در پیشگیری و کاهش بحران هویت در نسل جوان ایفا می‌کند.

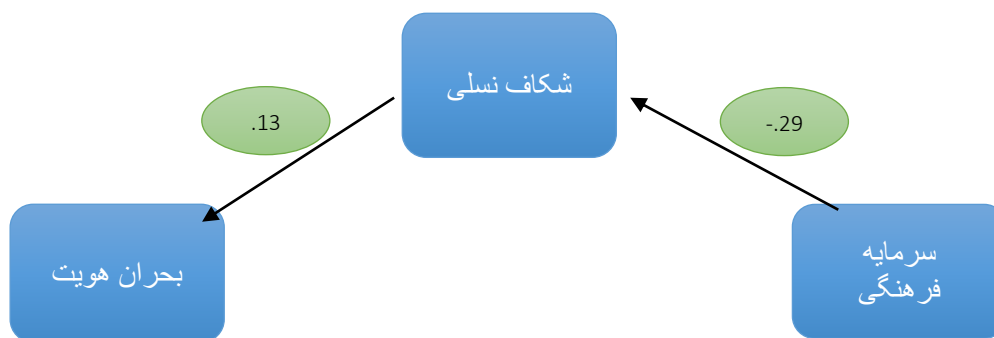
جدول ۴. نتایج بوت استرپ برای اثرات غیرمستقیم استاندارد در مدل

اثر غیرمستقیم	برآورد استاندارد	حد پایین	حد بالا	Significance
سرمایه فرهنگی ← بحران هویت	-۰.۰۴ **	-۰.۰۷	-۰.۰۱	۰.۰۱

جدول ۴، نتایج بوت استرپ را برای ارزیابی اثر غیرمستقیم سرمایه فرهنگی بر بحران هویت با استفاده از روش نمونه‌گیری مجدد بوت استرپ نشان می‌دهد. برآورد استاندارد این اثر برابر با منفی ۰.۰۴ است، که نشان می‌دهد سرمایه فرهنگی به‌طور غیرمستقیم و از طریق متغیر میانجی (احتمالاً مؤلفه‌های شکاف نسلی)، منجر به کاهش بحران هویت می‌شود. فاصله اطمینان بوت استرپ برای این اثر (بین -۰.۰۷ و ۰.۰۱) کاملاً منفی است؛ این موضوع نشان می‌دهد که اثر با اطمینان ۹۵ درصدی منفی بوده و صفر را شامل نمی‌شود. مقدار معناداری ($P = 0.01$) حاکی از آن است که این اثر غیرمستقیم از لحاظ آماری معنادار است و رد احتمال بختی بودن این تأثیر در مدل میسر شده است.

بر اساس این یافته‌ها، می‌توان نتیجه گرفت که سرمایه فرهنگی نه تنها به طور مستقیم، بلکه به واسطه متغیرهای میانجی همچون مؤلفه‌های شکاف نسلی نیز نقش مهمی در کاهش بحران هویت ایفا می‌کند. معناداری و جهت منفی این اثر غیرمستقیم تأکید می‌کند که تقویت سرمایه فرهنگی در نوجوانان و جوانان می‌تواند با کاهش شکاف‌های نسلی و تقویت پیوندهای میان‌نسلی، بحران هویت را به طور ملاحظه‌پذیر کاهش دهد. با عنایت به نتایج حاصل می‌توان مدل مفهومی پژوهش را این‌گونه ترسیم نمود:

شکل ۲. مدل نهایی پژوهش

نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش، بررسی رابطه سرمایه‌های فرهنگی با بحران هویت و نقش واسطه‌ای شکاف نسلی در میان دانشجویان بود. با توجه به اهمیت فرآیند هویت‌یابی و نقش سرمایه‌های فرهنگی و شکاف میان نسل‌ها در شکل‌گیری و تداوم بحران هویت، این مطالعه تلاش کرد تا با تحلیلی دقیق‌تر، ابعاد و نحوه تأثیر این عوامل را آشکار سازد. در ادامه، یافته‌های پژوهش مورد بررسی و تفسیر قرار می‌گیرد و پیامدهای نظری و عملی نتایج به همراه پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت هویتی نوجوانان و جوانان ارائه خواهد شد.

مطابق با جدول ۳، اثرات مستقیم، مدل اصلاح شده پژوهش آورده شده است. نتایج نشان داد که ارتباط آماری معناداری میان سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت وجود ندارد. به عبارت دیگر، تغییرات در سطح سرمایه‌های فرهنگی نمی‌توانند به صورت مستقیم و پیش‌بینی‌پذیر، بر بحران هویت تأثیر بگذارند یا شدت آن را کاهش یا افزایش دهند. محمودی و همدانی (۱۳۹۹) نشان می‌دهند که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند در کاهش بحران هویت نقش مهمی ایفا کنند. احمدی و کریمی (۱۳۹۸) به بررسی تأثیر سرمایه‌های فرهنگی بر بحران هویت در میان دانشجویان پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی همچون ارزش‌های آموزشی، تعاملات اجتماعی، و دسترسی به منابع فرهنگی می‌تواند به هویت‌سازی مثبت در افراد کمک کند و بحران هویت را کاهش دهد. کاتز (۲۰۱۹) به چالش‌های استفاده از سرمایه‌های فرهنگی در مقابله با بحران هویت پرداخته است، یافته‌ها نشان می‌دهند که در برخی جوامع، سرمایه‌های فرهنگی به‌جای کمک به رفع بحران هویت، ممکن است به تقویت تفاوت‌های اجتماعی و بحران هویت در گروه‌های خاصی منجر شود.

سرمایه‌های فرهنگی مفهومی از جامعه‌شناسی است که به دارایی‌های غیرمادی اشاره دارد. این دارایی‌ها می‌توانند شامل: سرمایه تجسم‌یافته: توانایی‌ها و دانش فرد (مانند تحصیلات و سواد فرهنگی). سرمایه عینی‌شده: دارایی‌های فیزیکی که ارزش فرهنگی دارند (مثل کتاب‌ها یا آثار هنری). سرمایه نهادینه‌شده: اعتبارها و مدارک رسمی (مانند گواهی‌های تحصیلی یا شغلی). بحران هویت به شرایطی گفته می‌شود که در آن فرد دچار سردرگمی در شناخت خود، ارزش‌ها، باورها و جایگاه اجتماعی خود می‌شود. این بحران معمولاً در دوره‌هایی مثل نوجوانی یا شرایط ناپایدار اجتماعی بروز می‌کند. فرضیه بیان می‌کند که افزایش یا کاهش سرمایه‌های فرهنگی به صورت مستقیم بر شدت یا کاهش بحران هویت تأثیری ندارد. این می‌تواند نشان‌دهنده آن باشد که بحران هویت بیشتر تحت تأثیر عوامل دیگری مثل روابط اجتماعی، محیط خانوادگی، یا تحولات جامعه قرار دارد. بحران هویت یک پدیده چندبعدی

است که تنها با یک عامل مانند سرمایه‌های فرهنگی توضیح داده نمی‌شود. عوامل دیگری مانند فشارهای اجتماعی، تجربیات شخصی، و محیط فرهنگی نقش مهمی دارند.

مطابق با جدول ۳، اثرات مستقیم، مدل اصلاح شده پژوهش آورده شده است. بخشی از پژوهش به بررسی تأثیر سرمایه‌های فرهنگی بر کاهش ناهمسویی ارزشی میان افراد یا نسل‌ها می‌پردازد. این فرضیه نشان می‌دهد که افزایش سرمایه‌های فرهنگی می‌تواند به کاهش تضاد یا عدم تطابق ارزش‌ها کمک کند و این رابطه از نظر آماری معنادار است. محمودی و همدانی (۱۳۹۹) این پژوهش نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی می‌تواند تأثیر دوگانه‌ای بر شکاف نسلی و ناهمسویی ارزشی داشته باشد. در برخی از نسل‌ها، سرمایه‌های فرهنگی موجب افزایش ناهمسویی ارزشی می‌شود، در حالی که در سایر نسل‌ها، این سرمایه‌ها به انسجام بیشتر ارزش‌ها و کاهش شکاف‌ها کمک می‌کنند.

سرمایه‌های فرهنگی شامل مجموعه‌ای از دارایی‌های غیرمادی است که فرد از طریق آموزش، تجربه، یا فرهنگ به دست می‌آورد. سرمایه‌های فرهنگی ممکن است در قالب‌های زیر ظاهر شود: سرمایه تجسم‌یافته: دانش، مهارت‌ها، و نگرش‌های فرد. سرمایه عینی‌شده: اشیای فرهنگی مثل کتاب‌ها، هنر، و ابزارهای آموزشی. سرمایه نهادینه‌شده: مدارک رسمی یا گواهی‌نامه‌های تحصیلی. ناهمسویی ارزشی به اختلافات و تضادهایی اشاره دارد که میان ارزش‌های فردی، اجتماعی یا میان‌نسلی وجود دارد. این ناهمسویی می‌تواند در حوزه‌هایی مانند اخلاق، مذهب، سیاست، یا فرهنگ بروز کند. افراد با سرمایه فرهنگی بالاتر معمولاً دیدگاه بازتری نسبت به ارزش‌ها دارند و توانایی بیشتری برای درک تفاوت‌های ارزشی دیگران دارند. این سرمایه‌ها می‌توانند از طریق آموزش و تجربه به شکل‌گیری ارزش‌های مشترک کمک کنند. سرمایه‌های فرهنگی معمولاً با مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی مرتبط است، که این می‌تواند به کاهش سوءتفاهم‌ها و تضادهای ارزشی منجر شود. افراد با سرمایه‌های فرهنگی بیشتر معمولاً توانایی بهتری در گفت‌وگو و مذاکره دارند، که به حل اختلافات ارزشی کمک می‌کند.

نتایج نشان داد که کاهش مشارکت اجتماعی ناشی از شکاف نسلی، بحران هویت را تشدید می‌کند. این رابطه نشان‌دهنده تأثیر کاهش مشارکت نسل‌ها در فعالیت‌های اجتماعی، خانوادگی یا فرهنگی بر هویت‌یابی فردی و جمعی است. پرامسی پور (۱۳۹۴) نشان دادند که مشارکت پایین به‌عنوان یکی از ابعاد شکاف نسلی به‌صورت منفی و معنادار با بحران هویت مرتبط است. مشارکت پایین به کاهش سطح تعاملات و درگیری‌های اجتماعی یا فرهنگی میان نسل‌ها اشاره دارد. این پدیده می‌تواند ناشی از عوامل زیر باشد: تغییر در سبک زندگی (نسل‌های جدید ترجیح می‌دهند در فعالیت‌های دیجیتال مشارکت کنند). تفاوت ارزش‌ها و نگرش‌ها میان نسل‌ها. کاهش فرصت‌های مشترک برای تعاملات بین‌نسلی. بحران هویت به وضعیتی اشاره دارد که در آن فرد نمی‌تواند به یک درک مشخص و منسجم از خود و جایگاهش در جامعه دست یابد.

ناهمسویی ارزشی به اختلافات عمده در باورها، ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی، فرهنگی یا اخلاقی میان نسل‌های مختلف اشاره دارد. تغییرات اجتماعی سریع: فناوری، رسانه‌های اجتماعی و جهانی‌شدن باعث تغییر ارزش‌ها در نسل‌های جدید می‌شوند. تفاوت در تجارب زیسته: نسل‌های مختلف به دلیل شرایط زمانی متفاوت، ارزش‌ها و نگرش‌های گوناگونی دارند. کاهش تعاملات بین‌نسلی: نبود گفت‌وگوی مؤثر میان نسل‌ها باعث تقویت ناهمسویی ارزشی می‌شود. بحران هویت وضعیتی است که فرد نمی‌تواند به یک درک روشن و منسجم از هویت خود در رابطه با جامعه، فرهنگ یا خانواده دست یابد. نشانه‌های بحران هویت شامل: احساس بی‌ثباتی در ارزش‌ها و باورها، سردرگمی در نقش‌های اجتماعی و فرهنگی. فقدان تعلق به گروه‌های اجتماعی یا فرهنگی. ناهمسویی ارزشی میان نسل‌ها می‌تواند منجر به تضاد درونی در افراد شود. نسل‌های جوان‌تر ممکن است نتوانند ارزش‌های نسل‌های قبلی را بپذیرند یا با ارزش‌های جدید جامعه هماهنگ شوند، که این مسئله باعث بحران هویت می‌شود. ناهمسویی ارزشی می‌تواند باعث فاصله گرفتن افراد از جامعه یا خانواده شود. این فاصله، احساس انزوا و ناتوانی در هویت‌یابی اجتماعی و فرهنگی را تقویت می‌کند. اختلافات ارزشی میان نسل‌ها، فرآیند انتقال ارزش‌ها و هنجارهای مشترک را مختل می‌کند. این موضوع باعث می‌شود افراد، به‌ویژه جوانان، در یافتن الگوی هویتی منسجم دچار مشکل شوند. ناهمسویی ارزشی می‌تواند به تعارض‌های روانی و اجتماعی دامن بزند. این تعارض‌ها، هویت‌یابی فردی و جمعی را پیچیده‌تر کرده و بحران هویت را تشدید می‌کند.

مطابق با جدول ۳، اثرات مستقیم، مدل اصلاح شده پژوهش آورده شده است. مؤلفه ناهمسویی تفریحی با بحران هویت به صورت منفی وزن رگرسیونی معناداری دارد. نتایج نشان داد که هرچه ناهمسویی در الگوها و ترجیحات تفریحی میان نسل‌ها کاهش یابد، بحران هویت نیز کاهش پیدا می‌کند. این رابطه به معنای آن است که وقتی نسل‌های مختلف در فعالیت‌ها و تفریحات مشترک مشارکت کنند یا تفریحات مشابهی داشته باشند، افراد به‌ویژه نسل‌های جوان‌تر بهتر می‌توانند هویت خود را شکل دهند. نیازی و همکاران (۹۵) نشان داد که ناهمسویی تفریحی در نسل‌ها به صورت منفی و معنادار با بحران هویت مرتبط است و کاهش هماهنگی در تفریحات و سرگرمی‌ها می‌تواند از شدت بحران هویت بکاهد.

ناهمسویی تفریحی به اختلافات در ترجیحات و الگوهای تفریحی میان نسل‌های مختلف اشاره دارد. این اختلاف می‌تواند شامل موارد زیر باشد: نوع تفریحات: نسل‌های مسن‌تر ممکن است تفریحات سنتی‌تر (مانند دیدارهای خانوادگی) را ترجیح دهند، درحالی‌که نسل‌های جوان‌تر بیشتر به تفریحات دیجیتال یا انفرادی (مانند بازی‌های ویدیویی) تمایل دارند. شیوه‌های وقت‌گذرانی: اختلاف در نحوه استفاده از زمان آزاد، مثلاً شرکت در فعالیت‌های گروهی در مقابل وقت‌گذرانی انفرادی. میزان مشارکت: نسل‌های مسن‌تر ممکن است به تفریحات اجتماعی بیشتر بها دهند، در حالی‌که نسل جوان‌تر ممکن است از تعاملات اجتماعی اجتناب کند. بحران هویت حالتی است که فرد نمی‌تواند به یک تصویر روشن و منسجم از خود و جایگاهش در جامعه دست یابد. ابعاد بحران هویت شامل: احساس انزوا و بیگانگی: فقدان تعلق به گروه‌های اجتماعی. ناتوانی در تعریف هویت فردی یا جمعی: سردرگمی در باورها، نقش‌ها و ارزش‌ها. کاهش اعتماد به نفس: به دلیل نبود تعامل و پذیرش از سوی دیگران. برای کاهش بحران هویت، برنامه‌ریزی تفریحات مشترک و ایجاد فرصت‌های تعاملات بین‌نسلی ضروری است.

مطابق با جدول ۳، هرچه ناهمسویی در سلايق و ترجیحات میان نسل‌ها افزایش یابد، شدت بحران هویت در افراد (به‌ویژه نسل‌های جوان‌تر) نیز افزایش می‌یابد. این رابطه نشان‌دهنده تأثیر اختلاف در سلايق بر ناتوانی افراد در تعریف و تثبیت هویت خود است. پرامسی پور (۱۳۹۴) به این نتیجه رسیدند که افزایش شکاف در سلايق هنری، موسیقیایی و سبک‌های زندگی می‌تواند بحران هویت را در نسل جوان تشدید کند.

ناهمسویی سلايق به اختلافات میان نسل‌ها در حوزه‌های مختلف، مانند موسیقی، هنر، سبک زندگی، غذا و حتی انتخاب‌های فردی اشاره دارد. ابعاد این ناهمسویی شامل: ترجیحات فرهنگی و هنری: اختلاف در سبک‌های موسیقی، فیلم، یا کتاب. سبک زندگی: تفاوت در نحوه گذراندن اوقات فراغت یا روش‌های تعامل اجتماعی. نگرش به مسائل روزمره: مانند شیوه‌های لباس‌پوشیدن، غذاهای موردعلاقه، یا فناوری. این فاصله ممکن است باعث شود افراد، به‌ویژه نسل‌های جوان‌تر، خود را جدا از خانواده یا جامعه حس کرده و در فرآیند هویت‌یابی دچار مشکل شوند. ناهمسویی سلايق می‌تواند حس تعلق اجتماعی افراد را کاهش دهد. این کاهش حس تعلق به بحران در هویت اجتماعی و فرهنگی منجر می‌شود. اختلاف در سلايق میان نسل‌ها، فرآیند انتقال هنجارها و ارزش‌های مشترک را تضعیف می‌کند. این موضوع باعث می‌شود نسل‌های جدید نتوانند الگوهای هویتی منسجمی پیدا کنند. ناهمسویی سلايق می‌تواند به افزایش انزوای اجتماعی افراد منجر شود. این انزوا به‌ویژه در نسل‌های جوان‌تر، فرآیند هویت‌یابی را پیچیده کرده و بحران هویت را تشدید می‌کند. نظریه‌های بحران هویت، هویت اجتماعی، و شکاف نسلی این رابطه را به‌خوبی توضیح می‌دهند. برای کاهش بحران هویت، لازم است تعاملات فرهنگی و اجتماعی میان نسل‌ها تقویت شده و فرصت‌های بیشتری برای تبادل سلايق فراهم شود.

بر اساس نتایج جدول ۴ در مدل پژوهش، سرمایه‌های فرهنگی از طریق نقش واسطه‌ای ناهمسویی ارزشی تأثیری منفی و معنادار بر بحران هویت دارند. این نتیجه نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند با کاهش ناهمسویی ارزشی میان نسل‌ها، به کاهش بحران هویت کمک کنند. تاجیک و نصیری (۱۴۰۲) نشان داد که سرمایه‌های فرهنگی با نقش واسطه‌ای ناهمسویی ارزشی تأثیر منفی و معناداری بر بحران هویت دارند و این تأثیر در نسل جوان مشهودتر است.

سرمایه فرهنگی مفهومی است که پیر بورديو مطرح کرد و شامل موارد زیر است: ۱. سرمایه تجسم‌یافته: دانش، مهارت‌ها، و ارزش‌هایی که فرد در طول زندگی کسب می‌کند. ۲. سرمایه عینی: اشیاء فرهنگی مانند کتاب، آثار هنری، یا ابزارهای فرهنگی. ۳.

سرمایه نهادی: مدارک تحصیلی و شواهد رسمی از دانش و مهارت‌های فرهنگی. سرمایه فرهنگی می‌تواند به کاهش فاصله‌ها و تعارضات میان نسل‌ها کمک کند، چرا که به افراد ابزارهایی برای درک و احترام به تفاوت‌ها می‌دهد.

ناهمسویی ارزشی یکی از ابعاد شکاف نسلی است و به اختلاف در باورها، ارزش‌ها، و نگرش‌های میان نسل‌های مختلف اشاره دارد. این اختلاف می‌تواند به کاهش تعاملات و درک متقابل میان نسل‌ها و در نتیجه، افزایش بحران هویت منجر شود. بحران هویت وضعیتی است که فرد در آن دچار سردرگمی در تعیین هویت شخصی و اجتماعی خود می‌شود. این بحران معمولاً ناشی از تعارض‌ها، سردرگمی‌ها، و عدم انسجام در ارزش‌ها و باورهای فرد است.

در تبیین نقش واسطه‌ای ناهمسویی ارزشی می‌توان گفت که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند تأثیر منفی و معناداری بر بحران هویت داشته باشند، زیرا: ۱. کاهش ناهمسویی ارزشی: افراد با سرمایه‌های فرهنگی بالاتر، مهارت بیشتری در مدیریت تعارض‌ها و تفاوت‌های ارزشی دارند. این مهارت‌ها باعث درک بهتر ارزش‌های مشترک و کاهش ناهمسویی ارزشی میان نسل‌ها می‌شود. ۲. افزایش تعاملات سازنده: سرمایه‌های فرهنگی، به‌ویژه دانش و آگاهی، به بهبود کیفیت تعاملات میان نسلی کمک می‌کنند. این تعاملات سازنده به کاهش احساس سردرگمی و بحران هویت منجر می‌شود.

پیر بوردیو (۱۹۷۰ و ۱۹۸۰) معتقد است که سرمایه فرهنگی می‌تواند به تقویت انسجام اجتماعی کمک کند. در این مدل: افراد دارای سرمایه فرهنگی بالا قادرند ارزش‌ها و باورهای دیگران را بهتر درک کنند. این درک باعث کاهش تعارضات ارزشی و ناهمسویی میان نسل‌ها می‌شود. کاهش تعارضات ارزشی به کاهش بحران هویت کمک می‌کند. نظریه شکاف نسلی به تفاوت‌ها و تعارضات میان نسل‌ها در زمینه‌های ارزشی، هنجاری، و فرهنگی می‌پردازد. سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند به پر کردن این شکاف‌ها کمک کنند، زیرا باعث افزایش درک متقابل و کاهش تعارضات ارزشی می‌شوند. طبق نظریه تعامل‌گرایی نمادین (بلومر، ۱۹۶۹)، تعاملات اجتماعی یکی از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هویت فرد است. در بستر سرمایه فرهنگی: تعاملات مؤثر و سازنده میان نسل‌ها افزایش می‌یابد. این تعاملات به کاهش تعارضات ارزشی و در نتیجه، کاهش بحران هویت کمک می‌کند. اریکسون (۱۹۵۰) تأکید می‌کند که هویت‌یابی یکی از مراحل مهم رشد است. سرمایه‌های فرهنگی از طریق تقویت انسجام اجتماعی و کاهش شکاف‌های ارزشی، می‌توانند به هویت‌یابی سالم‌تر کمک کنند. نظریه ارتباطات خانوادگی (فیتزپاتریک و ریچی) بر اهمیت ارتباطات بین‌نسلی در شکل‌گیری هویت تأکید دارد. سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند کیفیت این ارتباطات را بهبود بخشیده و تعارض‌های ارزشی را کاهش دهند.

این فرضیه نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند به‌طور مؤثری از طریق کاهش ناهمسویی ارزشی، بحران هویت را کاهش دهند. نظریه‌هایی مانند نظریه سرمایه فرهنگی بوردیو، تعامل‌گرایی نمادین، و نظریه شکاف نسلی، همگی بر اهمیت سرمایه‌های فرهنگی در بهبود تعاملات و انسجام اجتماعی تأکید دارند. برای کاهش بحران هویت و مدیریت شکاف‌های نسلی، باید بر تقویت سرمایه‌های فرهنگی و ایجاد فرصت‌هایی برای تعاملات بین‌نسلی سازنده تمرکز کرد.

در این پژوهش، چند محدودیت مهم وجود دارد که باید به آن‌ها توجه شود. نخست، محدودیت‌های مربوط به نمونه‌گیری که ممکن است بر تعمیم‌پذیری نتایج تأثیرگذار باشد. دوم، اتکا به روش خوداظهاری در جمع‌آوری داده‌ها که احتمال بروز سوگیری و عدم دقت در پاسخ‌ها را افزایش می‌دهد. همچنین، به دلیل پویایی و تغییر مستمر شکاف نسلی، تحلیل و تفسیر نتایج این متغیر با چالش‌هایی همراه است. بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود به ترویج گفت‌وگوی سازنده و مستمر میان نسل‌ها توجه ویژه‌ای شود و برنامه‌های حمایتی هدفمند برای گروه‌هایی که در معرض بحران هویت قرار دارند، طراحی و اجرا گردد. در چارچوب ملاحظات اخلاقی، تمامی مراحل پژوهش مطابق با اصول اخلاق پژوهشی انجام شده و مشارکت‌کنندگان با رضایت آگاهانه و به صورت کاملاً داوطلبانه همکاری کرده‌اند.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

طراحی و ایده‌پردازی توسط آذرمدخت رضایی و فریده امینی انجام شده است؛

بخش روش‌شناسی و تحلیل داده‌ها نیز به طور مشترک توسط آذرمیدخت رضایی و فریده امینی صورت گرفته است. نظارت و نگارش نهایی مقاله با همکاری آذرمیدخت رضایی، مریم زرنقاش، مریم کورش‌نیا و فریده امینی انجام شده است.

تعارض منافع

بر اساس اظهارات نویسندگان، این مقاله تعارض منافی ندارد.

حامی مالی

بنابر اظهارات نویسندگان این پژوهش هیچگونه حامی مالی ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی مشارکت‌کنندگان در این پژوهش سپاسگزاری می‌شود.

منابع

- احمدی، میثم و کریمی، لیلا. (۲۰۱۸). سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت در دانشجویان: تحلیل رگرسیونی. *مجله جامعه‌شناسی اجتماعی*، ۱۱۷-۱۰۲، (۲)۱۴.
- محمودی، سعید و همدانی، زهرا. (۱۳۹۹). سرمایه‌های فرهنگی و شکاف نسلی: تأثیر آن بر ناهم‌سویی ارزشی در نسل‌های مختلف. *مجله جامعه‌شناسی ایران*، ۱۸(۴)، ۱۴۵-۱۶۰.
- تاجیک، محمدرضا، و نصیری، رضا. (۱۴۰۲). بررسی نقش واسطه‌ای سرمایه فرهنگی در رابطه ناهم‌سویی ارزشی و بحران هویت. *فصلنامه علوم اجتماعی*، ۱۷(۱)، ۹۱-۱۰۹.
- برامسی پور، زهرا. (۱۳۹۴). بررسی ارتباط میان دوره نوجوانی و بحران هویت، کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی، نیازی، محسن؛ گنجی، محمد و فرقانی نوش آبادی، زهرا. (۱۳۹۵). بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر هویت فرهنگی با تأکید بر شکاف نسلی در بین دانش آموزان، *فصلنامه علمی مطالعات میان فرهنگی*، ۱۱(۳۰)، ۹۳-۱۱۸.
- عوض زاده، قادر (۱۴۰۱). نقش ارزش‌های دینی و شکاف نسلی در بحران هویت در دانشجویان دانشگاه تهران. مقاله کنفرانسی، دومین کنگره بین المللی مدیریت، اقتصاد، علوم انسانی و توسعه کسب و کار.
- احمدی (۱۳۷۶) پرسشنامه بحران هویت، نشر ویرایش
- موحد، مجید (۱۳۹۸). مطالعه تأثیر سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی بر شکاف نسلی: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شیراز، *فصلنامه علمی - پژوهشی رنا*
- نبوی، محمد حسین (۱۳۸۲). بررسی تفاوت‌های بین دو نسل والدین و فرزندان در تهران، تهران، مرکز جهاد دانشگاهی،
- سهامی. سوسن. (۱۳۸۷). بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی و اقتصادی زنان بر حرکت ارزشی به سوی توسعه (مطالعه موردی: زنان شیراز)، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.

References

- Ahmadi, M. (1997). Identity crisis questionnaire. Tehran: Virayesh.
- Ahmadi, M., & Karimi, L. (2018). Cultural capital and identity crisis among students: A regression analysis. *Journal of Social Sociology*, 14(2), 102–117.
- Arnett, J. J. (2022). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Blumer, H. (1969). *Symbolic interactionism: Perspective and method*. Prentice-Hall.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (pp. 241–258). Greenwood.
- Boramsi Pour, Z. (2015). The relationship between adolescence period and identity crisis. In *Proceedings of the International Conference on Management, Economics, and Human Sciences*.
- Choi, H. (2012). Family cohesion and adolescent identity. *Journal of Youth Studies*, 15(7), 899–918.
- Choi, W. K. (2012). The relationship between family cohesion and intimacy in dating relationship: A study based on attachment and exchange theories. *Discovery – SS Student E-Journal*, 1, 91–109.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. W. W. Norton.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. Norton.
- Katz, S. (2019). Identity crisis and cultural capital: A critical review. *Journal of Cultural Sociology*, 13(1), 80–92.
- Kroger, J. (2017). *Identity development in adolescence and adulthood*. Oxford Bibliographies.
- Mahmoudi, S., & Hamdani, Z. (2020). Cultural capital and generational gap: Its impact on value misalignment among different generations. *Iranian Journal of Sociology*, 18(4), 145–160.
- Mohahed, M. (2019). The effect of social capital and cultural capital on the generational gap: A case study of students at Shiraz University. *Rena Scientific-Research Quarterly*.
- Nabavi, M. H. (2003). *A study of differences between two generations of parents and children in Tehran*. Tehran: Jahad-e Daneshgahi Center.
- Niazi, M., Ganji, M., & Fargani Nush Abadi, Z. (2016). Social and cultural factors affecting cultural identity with an emphasis on generational gap among students. *Intercultural Studies Quarterly*, 11(30), 93–118.
- Olofsdotter, S., Furmark, T., Åslund, G., & Nilsson, K. W. (2018). The mediating role of parenting behaviors in the relationship between early and late adolescent levels of anxiety: Specificity and informant effects. *Journal of Adolescence*, 69, 118–129.
- Sahami, S. (2008). *The effect of women's socioeconomic status on value movement toward development (Case study: Women in Shiraz)*. [Master's thesis]. Islamic Azad University, Science and Research Branch.
- Schwartz, S. J., Zamboanga, B. L., Weisskirch, R. S., & Wang, S. C. (2013). The relationships of personal and ethnic identity exploration to indices of adaptive and maladaptive psychosocial functioning. *International Journal of Behavioral Development*, 37(2).
- Tajik, M. R., & Nasiri, R. (2023). The mediating role of cultural capital in the relationship between value misalignment and identity crisis. *Social Sciences Quarterly*, 17(1), 91–109.

- Tolstikova, I., Ignatjeva, O., Kondratenko, K., & Pletnev, A. (2021). Generation Z social capital as a result of digital socialization. *IMS 2021 – International Conference Internet and Modern Society*, 4(3), 24–26.
- Tolstykova, I., Ignatieva, O., Kondratenko, M., & Pletneva, N. (2021). Cultural capital of Generation Z as a result of digital socialization. *Education and Information Technologies*, 26, 2883–2902.
- Twenge, J. M. (2019). *iGen: Why today's super-connected kids are growing up less rebellious, more tolerant, less happy and completely unprepared for adulthood*. Simon & Schuster.
- Yunus, F. W., Malik, M., & Zakaria, A. (2018). Identity status of TESL students in Malaysia. *Journal of ASIAN Behavioral Studies*, 3(6), 103–110.
- Yunus, R. M., Malik, M., & Zakaria, N. H. (2018). The developmental needs of adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 62(4), 374–382.
26. Zadeh, G. A. (2022). The role of religious values and generational gap in identity crisis among students of the University of Tehran. In *Proceedings of the 2nd International Congress on Management, Economics, Humanities, and Business Development*.